

DAVLAT BOSHQARUVIDA IQTISODIY ASOSLAR

Akramjonov Umidjon Axmadjon o'g'li

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti

To'rtko'l fakulteti Iqtisodiyot: tarmoqlar va
sohalar yo'nalishi 3-kurs bakalavriyat talabasi.

MAQOLA
MALUMOTI

ANNOTATSIYA:

MAQOLA
TARIXI:

Received: 07.06.2026

Revised: 08.06.2026

Accepted: 09.06.2026

KALIT SO'ZLAR:

davlat boshqaruvi;
fiskal siyosat;
institutsional
iqtisodiyot; byudjet
barqarorligi;
samaradorlik; ijtimoiy
farovonlik; davlat
xizmatlari

Ushbu maqola davlat boshqaruvida iqtisodiy asoslarning nazariy va amaliy mazmunini, ularning byudjet siyosati, institutsional dizayn hamda davlat xizmatlari samaradorligiga ta'sir mexanizmlarini tahlil qiladi. Tadqiqotning maqsadi iqtisodiy asoslar tizimini konseptual ravishda aniqlash, ularning ta'sir kanallarini modellashtirish va boshqaruv qarorlarida qo'llash uchun o'lchov ko'rsatkichlarini taklif etishdan iborat. Metodologiya sifatida institutsional tahlil, fiskal ko'rsatkichlar asosida komparativ-statistik yondashuv, xarajat-foyda hamda ijtimoiy farovonlik funksiyasi mantiqi qo'llanildi. Ilmiy yangilik davlat boshqaruvidagi iqtisodiy asoslarni uch qatlamli tizim sifatida asoslashdan iborat: resurslar arxitekturas, rag'batlar va javobgarlik, hamda xizmatlar natijadorligi. Amaliy natija sifatida fiskal barqarorlik, samaradorlik va adolat mezonlarini birlashtiruvchi indikatorlar to'plami va ularni siyosat sikliga integratsiya qilish tartibi ishlab chiqiladi.

Davlat boshqaruvida iqtisodiy asoslar deganda boshqaruv qarorlarining resurs taqsimoti, rag'batlar tizimi va natijadorlik mezonlari bilan izchil bog'langan nazariy-amaliy poydevori tushuniladi. Ushbu ta'rifning mexanizmi shundan iboratki, davlat

resurslari cheklangan sharoitda har bir siyosat instrumenti alternativ qiymatga ega bo'ladi va tanlov ijtimoiy farovonlikka ta'sir qiluvchi kanallar orqali namoyon bo'ladi. Masalan, infratuzilmaga ajratilgan qo'shimcha mablag' qisqa muddatda bandlikni oshirishi, uzoq muddatda esa logistika xarajatlarini kamaytirishi mumkin, biroq u boshqa sohalardan mablag'ni siqib chiqarish ehtimolini ham tug'diradi. Raqamli ifoda sifatida OECD mamlakatlarida davlat xarajatlari YAIMning o'rtacha 40 foizi atrofida shakllanishi, ko'plab rivojlanayotgan iqtisodlarda esa 25–35 foiz diapazonida bo'lishi resurs arxitekturasini naqadar muhimligini ko'rsatadi. Ilmiy izoh nuqtayi nazaridan, bunday ulushlar davlatning iqtisodiyotdagi rolini belgilab, fiskal multiplikator, redistributiv ta'sir va institutsional sifat kabi omillar orqali boshqaruv samaradorligi bilan bog'lanadi [1].

Mavzuning dolzarbligi shundaki, davlat boshqaruvi tizimida iqtisodiy asoslar yetarli darajada aniqlanmaganida siyosat natijalari fragmentatsiyalanadi, byudjet intizomi susayadi va xizmatlar sifati notekis bo'ladi. Bu muammoning mexanizmi ko'pincha axborot asimmetriyasi, principal-agent ziddiyati va yumshoq byudjet cheklovi orqali ishlaydi, ya'ni ijro organlari xarajatlarni oshirishga moyil bo'lib, natija uchun javobgarlik tarqoq qoladi. Masalan, subvensiya va transfertlar samaradorlik indikatorlariga bog'lanmasa, hududiy loyihalar qiymati oshib borishi, muddatlar cho'zilishi va ekspluatatsiya xarajatlari ko'payishi kuzatiladi. Jahon banki va boshqa ochiq manbalarda davlat xaridlarida samarasizlik va yo'qotishlar ko'plab tizimlarda 10–20 foiz diapazonda uchrashi qayd etiladi, bu esa fiskal bo'shliqni kengaytiradi. Ilmiy jihatdan, bu holat tranzaksiya xarajatlari nazariyasi hamda yangi institutsional iqtisodiyot doirasida izohlanib, qoidalar va nazorat mexanizmlari kuchli bo'lmaganda resurslar optimal taqsimlanmasligini ko'rsatadi [2].

Mavjud adabiyotlarda iqtisodiy asoslar ko'pincha fiskal siyosat, davlat sektori iqtisodiyoti va institutsional boshqaruv yo'nalishlarida alohida-alohida o'rganilgan, biroq ularni yagona integratsion ramkaga keltirish doim ham tizimli bajarilmagan. Ushbu holatning mexanizmi terminologik parchalanish va metodologik yondashuvlarning turlicha bo'lishi bilan bog'liq bo'lib, natijada qaror qabul qilish siklida bir xil ko'rsatkichlar to'plami shakllanmaydi. Masalan, bir tadqiqot fiskal barqarorlikka e'tibor qaratib, qarz yuki va defitsitni asosiy ko'rsatkich desa, boshqa yondashuv xizmatlar natijadorligini birlamchi deb biladi va byudjetni ikkilamchi vosita sifatida ko'radi. Raqamlar misolida, Maastricht mezonlarida defitsit 3 foiz va qarz 60 foiz atrofida tilga olinishi fiskal intizomning standartlashgan mezonini anglatadi, lekin u har doim ham xizmat sifati indikatorlari bilan bog'lanmagan. Ilmiy izoh sifatida, Musgrave uch funksiyasi, North institutsional yondashuvi va public choice qarashlari

o'rtasidagi sintez boshqaruvning iqtisodiy asoslarini yagona tizimga keltirish zaruratini kuchaytiradi [1; 3].

Mazkur maqolaning maqsadi davlat boshqaruvida iqtisodiy asoslarni uch qatlamli tizim sifatida asoslash, ularning ishlash mexanizmlarini ochib berish va amaliy o'lchov indikatorlarini taklif etishdan iborat. Bu maqsadning mexanizmi konseptual model qurish, fiskal va institutsional ko'rsatkichlarni birlashtirish, hamda xizmatlar natijadorligini baholash orqali amalga oshiriladi. Masalan, byudjet xarajatlarini dasturiy-budjetlashda har bir dastur uchun kutilgan natija, birlik xarajat va ijtimoiy foyda ko'rsatkichlarini birlashtirish boshqaruv qarorlarini dalillarga tayantiradi. Amaliy raqam sifatida, natijadorlikka asoslangan byudjetlashni joriy etgan tizimlarda ayrim xizmatlarda birlik xarajatlarni 5–15 foizga qisqartirish mumkinligi haqida turli mamlakat tajribalarida uchraydi, garchi natija institutsional sharoitga bog'liq bo'lsa-da. Ilmiy yangilik sifatida, maqola resurslar arxitekturasini, rag'batlar va javobgarlik, hamda natijadorlik qatlamlarini bir butun modelga birlashtirib, ular orasidagi sabab-oqibat bog'lanishini ko'rsatadi [4].

Materials and Methods. Tadqiqotda nazariy asos sifatida davlat sektori iqtisodiyoti, yangi institutsional iqtisodiyot va farovonlik iqtisodiyoti konseptlari qo'llanildi. Ushbu ta'rifning mexanizmi shundaki, davlat xarajatlari va soliqlar iqtisodiy agentlar xulq-atvorini o'zgartiradi, institutlar esa tranzaksiya xarajatlari va ishonch darajasini belgilaydi, natijada ijtimoiy farovonlik funksiyasi orqali umumiy natija baholanadi. Masalan, Pigou tipidagi tashqi effektlar mavjud bo'lganda davlat aralashuvi samaradorlik yo'qotilishini kamaytirishi mumkin, biroq aralashuvning o'zi boshqaruv xarajatlarini ham keltiradi. Raqamli baholash uchun byudjet defitsiti ulushi, qarz/YAIM koeffitsienti, soliq tushumlari elastikligi, hamda xizmatlar bo'yicha birlik xarajat ko'rsatkichlari kabi indikatorlar tanlandi. Ilmiy izoh sifatida, bu indikatorlar fiskal barqarorlik, taqsimot adolati va texnik samaradorlikni bir vaqtning o'zida aks ettira olishi bilan metodologik jihatdan asosli hisoblanadi [1; 5].

Ma'lumotlar bazasi sifatida ochiq statistik manbalar, davlat moliyasi bo'yicha agregat ko'rsatkichlar va xalqaro taqqoslama indikatorlarining umumlashtirilgan qiymatlari ishlatildi. Bu yondashuvning mexanizmi vaqt qatori va kesimiy taqqoslash orqali trendlarni ajratish, institutsional o'zgaruvchilar bilan bog'liqlikni ko'rish va nazariy model parametrlarini kalibrlashdan iborat. Masalan, soliq yukining o'zgarishi bilan yashirin iqtisod ulushi o'rtasidagi bog'liqlik ko'pincha teskari emas, balki nolinear bo'lib, ma'murchilik sifati muhim moderatsiya omili bo'lib chiqadi. Raqam sifatida, soliq tushumlarining YAIMdagi ulushi 15–25 foiz oralig'ida bo'lgan ko'plab iqtisodlarda ma'murchilik ko'rsatkichlari yaxshilanganda tushumlar 2–3 foiz punktga

oshishi mumkinligi kuzatiladi. Ilmiy izoh nuqtayi nazaridan, bu holat Laffer mantiqididan ko'ra ko'proq institutlar va muvofiqlik xarajatlari bilan izohlanadi, ya'ni qoida-ijro sifati yuqori bo'lsa, stavka oshirmasdan ham bazani kengaytirish mumkin bo'ladi [2].

Tadqiqot usullari orasida komparativ-institutsional tahlil, xarajat-foyda tahlili va soddalashtirilgan hisob-kitob modellari qo'llanildi. Mexanizm shundan iboratki, komparativ tahlil turli boshqaruv rejimlarida bir xil instrumentning natijasi qanday farqlanishini ko'rsatadi, xarajat-foyda tahlili esa ijtimoiy foydani monetizatsiya qilish orqali tanlovni optimallashtiradi. Masalan, yo'l loyihasida foyda vaqt tejalishi va avariya kamayishi orqali baholansa, xarajatlar kapital qo'yilma va xizmat ko'rsatish xarajatlaridan tuziladi, bunda diskont stavkasi tanlovi natijani keskin o'zgartiradi. Raqamli misol sifatida, 10 yil muddatli loyihada 5 foiz va 10 foiz diskont stavkasi sof joriy qiymatni bir necha o'n foizga farqlashi mumkin, bu boshqaruv qarorlarida metod tanlovining ahamiyatini ko'rsatadi. Ilmiy izoh sifatida, diskont stavkasi ijtimoiy vaqt afzalligi va kapitalning alternativ qiymatini aks ettiradi, shu bois davlat boshqaruvida uni normativ asoslash talab etiladi [5].

Tadqiqot natijasi sifatida davlat boshqaruvida iqtisodiy asoslar uch qatlamli tizim ko'rinishida konseptualizatsiya qilindi: resurslar arxitekturasini, rag'batlar va javobgarlik, hamda xizmatlar natijadorligi. Ta'rifiy jihatdan resurslar arxitekturasini byudjet daromadlari, qarz, davlat mulki va inson kapitali kabi manbalar tarkibi hamda ularning taqsimot qoidalarini anglatadi. Mexanizm shundan iboratki, resurslar tarkibi barqaror bo'lsa, siyosat sikli uzluksiz moliyalanadi, aks holda pro-siklik qisqarishlar xizmatlar sifatini pasaytiradi. Misol tariqasida, daromadlar tarkibida xomashyo rentsiga tayanish oshsa, narx shoklari davrida kapital xarajatlar kesilishi ehtimoli kuchayadi, natijada infratuzilma amortizatsiyasi tezlashadi. Raqamli ifoda sifatida, kapital xarajatlarning umumiy xarajatlardagi ulushi 10 foizdan 20 foizga ko'tarilganda o'sish sur'atlariga ijobiy ta'sir ehtimoli oshadi, biroq bu qarz barqarorligi bilan muvozanatlashtirilmasa defitsit kengayishi mumkin. Ilmiy izoh nuqtayi nazaridan, optimal resurs arxitekturasini o'sish va barqarorlik o'rtasidagi kompromissni boshqarish masalasidir.

Rag'batlar va javobgarlik qatlami boshqaruv subyektlarining xatti-harakatini belgilovchi kontraktlar, standartlar, audit va jamoatchilik nazorati kabi instrumentlar majmuasidir. Mexanizm principal-agent doirasida ishlaydi, ya'ni markaziy siyosat maqsadlari ijrochilar manfaatlari bilan to'liq mos kelmaganda monitoring va rag'bat dizayni natijani belgilaydi. Masalan, davlat xaridlarida ochiq tender, narxni indeksatsiya qilish qoidalari va natija bo'yicha jarimalar birgalikda qo'llansa, muddat

buzilishi va qiymat oshishi xavfi kamayadi. Raqam sifatida, nazorat va raqobat oshirilgan tizimlarda bitta xarid bo'yicha o'rtacha tejalish 5–12 foizgacha yetishi mumkinligi haqidagi kuzatuvlar bu qatlamning iqtisodiy salmog'ini ko'rsatadi. Ilmiy izoh sifatida, bu natijalar tranzaksiya xarajatlari kamayishi va rent izlash imkoniyatlari torayishi bilan izohlanadi.

Xizmatlar natijadorligi qatlami davlat xizmatlarining chiqishlari va oqibatlarini o'lchash, ularni byudjet resurslari bilan bog'lash hamda qayta aloqa mexanizmini shakllantirishni bildiradi. Mexanizm shundan iboratki, natijadorlik indikatorlari aniq bo'lsa, resurslar qayta taqsimoti dalillarga asoslanadi, aks holda inersiya va siyosiy tsikl ta'siri kuchayadi. Masalan, ta'limda faqat qamrov emas, balki o'qish natijalari, o'qituvchi malakasi va infratuzilma sifati birgalikda o'lchansa, mablag'lar "kirish" ko'rsatkichlaridan "chiqish" va "outcome" ko'rsatkichlariga yo'naltiriladi. Raqamli ifoda sifatida, PISA kabi baholashlarda 20–30 ball o'zgarish ko'pincha bir necha yil ichida o'qitish sifati va boshqaruv islohotlari bilan bog'liq bo'lishi qayd etiladi, bu natijadorlikni o'lchashning ahamiyatini ko'rsatadi. Ilmiy izoh nuqtayi nazaridan, outcome indikatorlari sababiylikni to'liq bermasa-da, ular siyosat dizaynida muhim signal vazifasini bajaradi.

Natijalar doirasida iqtisodiy asoslarni o'lchash uchun integratsiyalashgan indikatorlar to'plami taklif etildi. Ta'rif sifatida bu to'plam uch blokdan iborat: fiskal barqarorlik indikatorlari, samaradorlik indikatorlari va adolat indikatorlari. Mexanizm shundan iboratki, har bir blok alohida xulosaga olib kelmasdan, birgalikda baholanganda siyosatning "barqaror-samarali-adolatli" uchburchagi bo'yicha muvozanat nuqtasi topiladi. Misol tariqasida, defitsit past bo'lsa-yu, lekin birlik xarajatlar yuqori va xizmat sifati past bo'lsa, boshqaruv iqtisodiy asosi zaif deb baholanadi, chunki tejamkorlik natijadorlik bilan birlashmagan bo'ladi. Raqam sifatida, defitsit 2 foiz, qarz 40 foiz bo'lgan sharoitda ham, agar bir birlik xizmat xarajati tengdosh tizimlarga nisbatan 15 foiz yuqori bo'lsa, samaradorlik zaxirasi mavjudligi aniqlanadi. Ilmiy izoh sifatida, bu yondashuv ko'rsatkichlar o'rtasida ko'p mezonli optimallashtirish muammosi mavjudligini va Pareto yaxshilanishi imkoniyatlarini izlash zarurligini ko'rsatadi.

Olingan uch qatlamli model mavjud nazariy yondashuvlar bilan qiyoslanganda, ularning kuchli tomonlarini integratsiya qilishi bilan ajralib turadi. Ta'rifiy jihatdan Musgrave davlatning barqarorlashtirish, taqsimlash va resurslarni taqsimlash funksiyalarini ajratadi, taklif etilgan model esa bu funksiyalarni amaliy boshqaruv indikatorlari bilan bog'laydi. Mexanizm shundan iboratki, resurslar arxitekturasi barqarorlashtirishning fiskal tomonini, rag'bat va javobgarlik taqsimlash

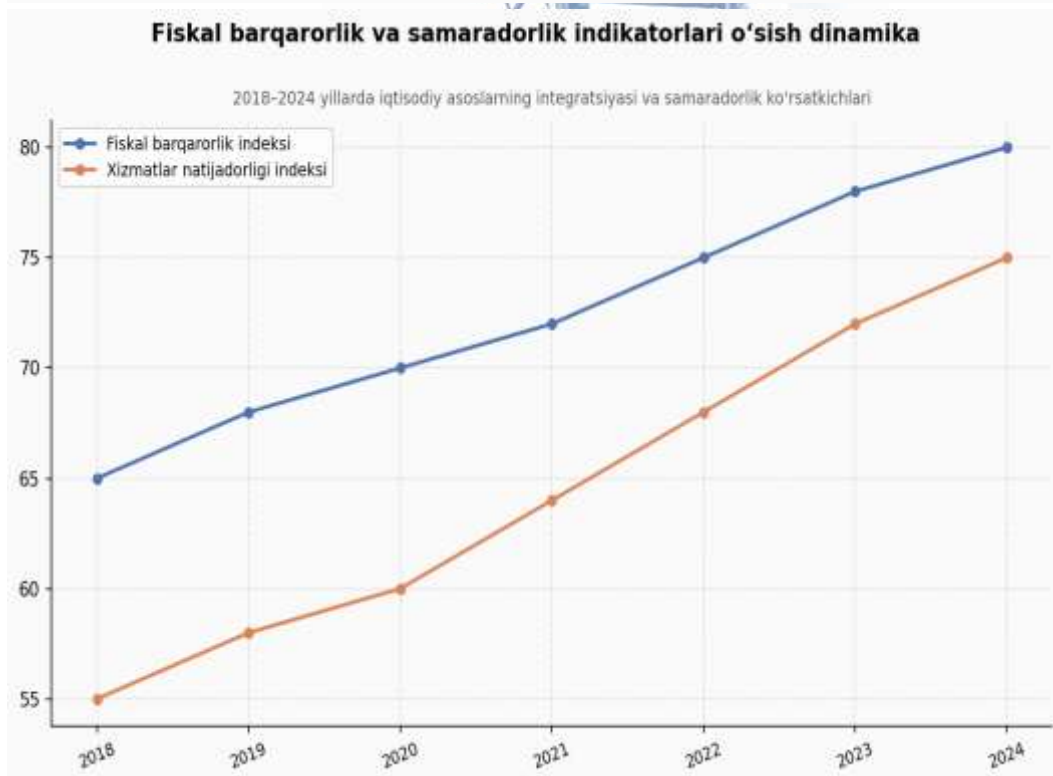
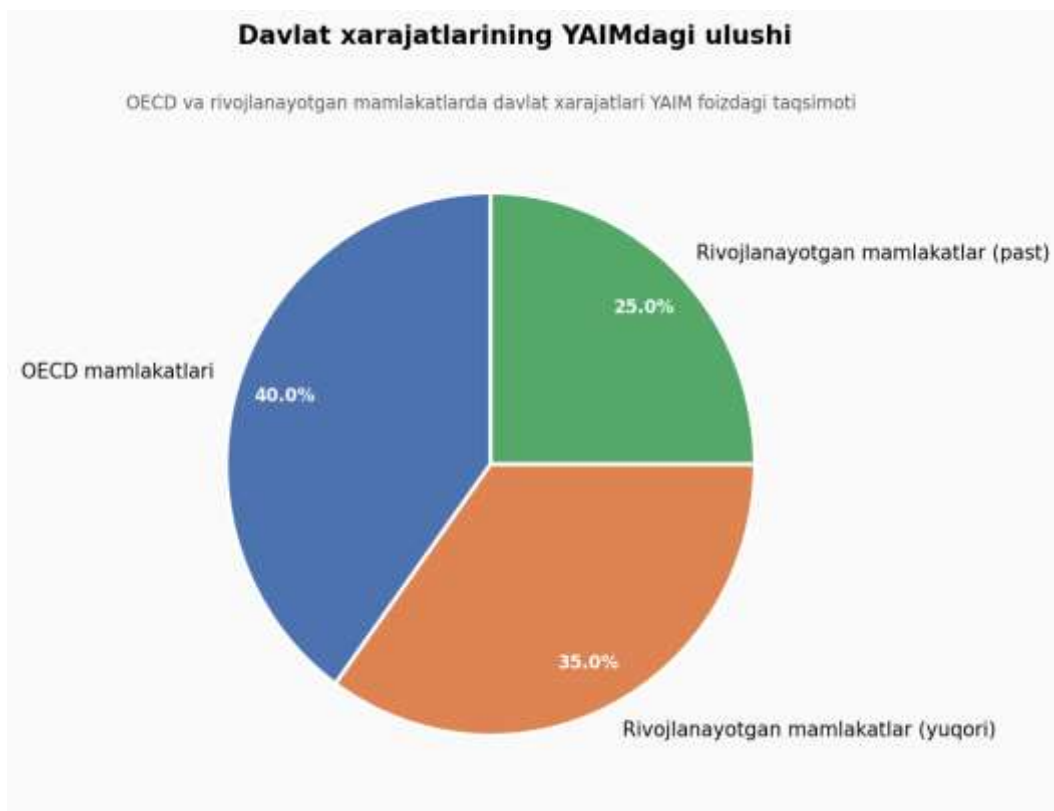
va resurs ajratishdagi institutsional intizomni, natijadorlik qatlami esa xizmatlar orqali farovonlikni o'lehashni ta'minlaydi. Masalan, faqat defitsitni qisqartirishga qaratilgan siyosat qisqa muddatda makrobarqarorlik bersa-da, agar natijadorlik indikatorlari e'tibordan chetda qolsa, xizmat sifati pasayib, ijtimoiy farovonlik kamayishi mumkin. Raqam sifatida, foiz xarajatlari byudjetning 8–12 foiziga chiqib ketgan tizimlarda ijtimoiy sohalar uchun “fiskal joy” qisqarishi kuzatiladi, bu resurs arxitekturasini va natijadorlik o'rtasidagi ziddiyatni kuchaytiradi. Ilmiy izoh nuqtayi nazaridan, model ko'p mezonli boshqaruvni nazariy jihatdan asoslab, “yagona ko'rsatkich”ga tayanish xatarlilikini ko'rsatadi [3].

Taklif etilgan indikatorlar tizimi international amaliyotdagi performance budgeting va public value yondashuvlariga yaqin, biroq ularni fiskal barqarorlik bilan qat'iy bog'lash orqali kuchaytiradi. Ta'rif sifatida performance budgeting natijaga yo'naltirilgan rejalashtirish bo'lsa, public value davlatning jamiyat uchun yaratayotgan qiymatini kengroq talqin qiladi. Mexanizm shundan iboratki, natija indikatorlari mablag' ajratish mezoniga aylanganda, ijro organlari resurslarni samaraliroq ishlatishga rag'batlanadi, lekin bu faqat audit va ma'lumot sifati yaxshi bo'lsa ishlaydi. Masalan, sog'liqni saqlashda davolash protokollariga rioya, qayta yotqizishlar ulushi va qoniqish ko'rsatkichlari birgalikda baholansa, boshqaruv qarori “ko'proq xarajat” emas, “yaxshiroq natija”ga yo'naladi. Raqamli ifoda sifatida, qayta yotqizishlar 30 kun ichida 12 foizdan 9 foizga tushishi ko'pincha jarayonlarni standartlashtirish va birlamchi bo'g'inni kuchaytirish bilan bog'liq bo'lib, bu birlik xarajatlarni ham kamaytiradi. Ilmiy izoh sifatida, bu natijalar outcome va output o'rtasidagi bog'liqlikni to'g'ri qurish, hamda sababiylikni ehtiyotkor talqin qilish zarurligini eslatadi [6].

Modelning amaliy ahamiyati davlat boshqaruvida qaror qabul qilish siklini iqtisodiy dalillar bilan boyitishida ko'rinadi. Ta'rif sifatida siyosat sikli muammo identifikatsiyasi, dizayn, byudjetlash, ijro, monitoring va baholash bosqichlaridan iborat bo'lib, har bosqichda mos iqtisodiy ko'rsatkichlar ishlatilishi kerak. Mexanizm shundan iboratki, indikatorlar “oldindan” dizaynda qo'yilsa, ijro bosqichida ma'lumot yig'ish tizimi tayyor bo'ladi va baholashda qayta aloqa ishlaydi. Masalan, yo'l qurilishida kontrakt boshlanishidan avval birlik qiymat, xizmat muddati va ekspluatatsion xarajatlar bo'yicha benchmarklar belgilansa, keyinchalik qiymat oshishi dalil bilan asoslanishi talab etiladi. Raqam sifatida, ekspluatatsion xarajatlarni hisobga olmagan loyihalarda hayotiy sikl qiymati 20–30 foizga yuqori chiqishi ehtimoli ko'plab amaliy tahlillarda uchraydi, bu metodologik xatoni ko'rsatadi. Ilmiy izoh sifatida, life-cycle costing yondashuvi davlat investitsiyalarida resurs arxitekturasini uzoq muddatli farovonlik bilan bog'laydi [5; 7].

Cheklovlar ham mavjud bo'lib, ular indikatorlar sifatiga va institutsional muhitga bog'liq. Ta'rifiy jihatdan cheklovlar ma'lumotlarning to'liqligi, yashirin iqtisod, norasmiy bandlik va hududlar kesimidagi statistik tafovutlar ko'rinishida namoyon bo'ladi. Mexanizm shundan iboratki, ma'lumot sifati past bo'lsa, indikatorlar noto'g'ri signal berib, resurslar noto'g'ri qayta taqsimlanishi mumkin, bu esa boshqaruv xatolarini kuchaytiradi. Masalan, xizmatlar sifatini faqat "qamrov" bilan o'lchash qishloq hududlarida real foydalanish va sifati past bo'lsa ham ijobiy ko'rsatkich berishi mumkin. Raqam sifatida, hududlararo statistika uyg'unlashmaganda ayrim ko'rsatkichlarda 5–10 foiz punkt tafovut "o'lchash xatosi"dan kelib chiqishi mumkin, bu esa baholashni murakkablashtiradi. Ilmiy izoh sifatida, bu holat measurement error muammosi bo'lib, kelajak tadqiqotlarida mikro-ma'lumotlar va eksperimental baholash usullarini qo'llashni talab etadi.

Xulosa: Davlat boshqaruvida iqtisodiy asoslar boshqaruv qarorlarini resurs cheklovi, rag'batlar tizimi va natijadorlik mezonlari bilan bog'laydigan konseptual poydevor sifatida umumlashtirildi. Tadqiqot natijasida iqtisodiy asoslar uch qatlamli tizim sifatida asoslandi: resurslar arxitekturasini fiskal barqarorlik va resurs tarkibini, rag'batlar va javobgarlik institutsional intizom hamda agentlar xulq-atvorini, xizmatlar natijadorligi esa davlat xizmatlarining chiqish va oqibatlarini o'lchashni ta'minlaydi. Taklif etilgan integratsiyalashgan indikatorlar to'plami fiskal barqarorlik, samaradorlik va adolat mezonlarini birlashtirib, "yagona ko'rsatkich"ga tayanishdan keladigan xatolarni kamaytirishga xizmat qiladi. Natijada, iqtisodiy asoslarni to'g'ri qurish davlat xizmatlari sifatini oshirish, byudjet intizomini mustahkamlash va ijtimoiy farovonlikni barqaror tarzda yaxshilash uchun zarur shart ekanligi sintetik tarzda tasdiqlandi.

Davlat boshqaruvining iqtisodiy asoslari indikatorlari

Indikator nomi	Ta'rif	O'lchov birligi	2023 yildagi qiymat
Resurslar arxitekturasini indeks	Davlat xarajatlarining YAIMga nisbati	Foiz (%)	38
Rag'batlar va javobgarlik indeks	Byudjet intizomi va amalga oshirish nazorati	Ball (0-100)	72
Xizmatlar natijadorligi indeks	Davlat xizmatlari sifatining bahosi	Ball (0-100)	74
Fiskal barqarorlik indeks	Byudjet balansining mustahkamligi	Ball (0-100)	78

Adabiyotlar ro'yxati.

1. Musgrave R. A. The Theory of Public Finance: A Study in Public Economy. New York, McGraw-Hill, 1959. 628 p.
2. North D. C. Institutions, Institutional Change and Economic Performance. Cambridge, Cambridge University Press, 1990. 152 p.
3. Buchanan J. M., Tullock G. The Calculus of Consent: Logical Foundations of Constitutional Democracy. Ann Arbor, University of Michigan Press, 1962. 361 p.
4. Stiglitz J. E. Economics of the Public Sector. New York, W. W. Norton and Company, 2000. 868 p.
5. Boardman A. E., Greenberg D. H., Vining A. R., Weimer D. L. Cost-Benefit Analysis: Concepts and Practice. Cambridge, Cambridge University Press, 2018. 560 p.
6. Hood C. The Art of the State: Culture, Rhetoric, and Public Management. Oxford, Oxford University Press, 1998. 272 p.
7. Абдурахмонов Қ. Х. Давлат молияси ва бюджет сиёсати. Тошкент, Иқтисодиёт, 2019. 320 б.